

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 13-05-2021

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Αριθ. Πρωτ. : 53942 - 13-05-2021

ΕΥΚΕ: 984

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες : Αικ. Παπαδημητρίου
Τηλέφωνο : 210 3742090
Fax : 210 3742063
Email : stateaid_unit@mnec.gr

Προς : **ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΗΜΩΝ ΝΟΤΙΑΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΕΦΔ)**
Ναυταθλητικές Εγκαταστάσεις
Δήμου Καλλιθέας (Κτήριο Α220)

**ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης σχετικά επί του σχεδίου πρόσκλησης με τίτλο
«Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας» του ΠΕΠ
Αττικής 2014-2020**

Σχετ. : - Η από 10.05.2021 ηλεκτρονική αλληλογραφία (ΕΥΚΕ984 /10.05.2021

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού και της υποβολής του σχεδίου πρόσκλησης με τίτλο
«Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας» και λαμβάνοντας υπόψη το ενωσιακό
θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων σημειώνονται τα ακόλουθα:

1. Η εν θέματι πρόσκληση αφορά σε διαδημοτική δράση, στο πλαίσιο της ΒΑΑ «Η μουσική και η ιστορία των δρόμων», με στόχο την συμβουλευτική υποστήριξη, την επιμόρφωση και την εν γένει ενίσχυση και προετοιμασία άνεργων ωφελούμενων που ανήκουν σε Ευπαθείς Ομάδες (ευάλωτες, ειδικές και λοιπές ομάδες στη περιοχή παρέμβασης, με έμφαση στους δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος) και οι οποίοι συναντούν προβλήματα προσαρμογής και κοινωνικοποίησης, αφενός για την προώθηση τους στην απασχόληση και την κοινωνική τους ένταξη στην αγορά εργασίας σε αντικείμενα και τομείς που αφορούν στην Κοινωνική Οικονομία και αφετέρου την διερεύνηση επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα μέσω ανάλογης κατάλληλης επιμόρφωσης.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προβλέπονται δράσεις συμβουλευτικής, κατάρτισης, πιστοποίησης και καταβολής επιδομάτων στους ωφελούμενους ευάλωτων ομάδων.

Δικαιούχος είναι ο Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.) καθώς και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με αυτόν, ενώ ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 800.000€.

2. Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής, κατάρτισης και πιστοποίησης γνώσεων ανέργων, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους και καθότι αφορούν στην πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας, δύνανται να χαρακτηρισθούν ως Υπηρεσίες Γενικού οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 31523/ΕΥΚΕ 446/19-3-2018 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ζητήματα ενίσχυσεων σε δράσεις συμβουλευτικής κατάρτισης-πιστοποίησης σε ανέργους», η χρηματοδότηση της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης, επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποίησης **σε ανέργους** πρέπει να εξετάζεται εάν συνιστά είτε συμβιβάσιμη ενίσχυση που απαλλάσσεται της κοινοποίησης με βάση τα προβλεπόμενα στην Απόφαση 2012/21/ΕΕ περί ΥΓΟΣ, είτε ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 360/2012 (De Minimis ΥΓΟΣ).

Στην προαναφερθείσα “Απόφαση” καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας, προκειμένου να θεωρούνται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά και να απαλλάσσονται από την προηγούμενη κοινοποίηση που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Για τον έλεγχο της πλήρωσης των διατάξεων της ως άνω αναφερόμενης απόφασης και της υποβολής όλων των πληροφοριών και στοιχείων που απαιτούνται από το εν λόγω θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποβάλλονται οι «Εκθέσεις Τεκμηρίωσης Συμβατότητας ΥΓΟΣ», οι οποίες αποτελούν έγγραφα στα οποία πρέπει να περιλαμβάνεται το σύνολο των στοιχείων που αποδεικνύουν την πλήρωση των προϋποθέσεων συμβατότητας.

Επισημαίνεται ότι οι Εκθέσεις Τεκμηρίωσης Συμβατότητας ΥΓΟΣ που αποτελούν μέρος ή και την ίδια πράξη ανάθεσης ΥΓΟΣ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της Απόφασης Ένταξης. Γι’ αυτό η περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών πρέπει να είναι απόλυτα σαφής και ακριβής τόσο ως προς το είδος των υπηρεσιών όσο και προς τις ποσότητες αλλά και το απαιτούμενο κόστος. Η μη σαφής περιγραφή εκ των προτέρων του αντικειμένου της ΥΓΟΣ, ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα στον προσδιορισμό των παραμέτρων αντιστάθμισης και στον υπολογισμό του ποσού της αντιστάθμισης.

Επίσης εφιστάται η προσοχή σε ενδεχόμενες επιμέρους δράσεις που δύνανται να μην εμπίπτουν στο θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ. Σύμφωνα με την παρ. 50, τμήμα 3.2, της Ανακοίνωσης της Επιτροπής (11-1-2012) σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/C8/02), «οι υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται ως ΥΓΟΣ πρέπει να απευθύνονται σε πολίτες ή να αποβλέπουν στο συμφέρον του κοινωνικού συνόλου». Στην υλοποίηση δράσεων εξειδικευμένης συμβουλευτικής επιχειρηματικότητας, προκειμένου η πράξη να μην ενέχει στοιχεία ενίσχυσης για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, είναι αναγκαίο η παρεχόμενη υπηρεσία να μην εκτείνεται σε εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη προς ωφελούμενους οι οποίοι αναπτύσσουν εξατομικευμένα επιχειρηματικά σχέδια και, στη συνέχεια, και στην συνέχεια προβαίνουν σε επιχειρηματικές δραστηριότητες Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (ή/και έναρξη αυτό-απασχόλησης) κατά τη διάρκεια παροχής της ΥΓΟΣ (υλοποίησης του έργου).

Επισημαίνεται, ειδικά όσον αφορά την υλοποίηση των δράσεων μέσω του θεσμικού πλαισίου ΥΓΟΣ, και δεδομένου ότι υλοποιούνται πολλά προγράμματα συμβουλευτικής, κατάρτισης- πιστοποίησης

τόσο σε εθνική εμβέλεια όσο και σε περιφερειακή ενδέχεται να παρατηρηθούν περιπτώσεις είτε ταυτόχρονης υλοποίησης, είτε χρονικής επικάλυψης υλοποίησης, είτε γραμμικής υλοποίησης παρεμφερών ΥΓΟΣ. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη η σαφής και διακριτή περιγραφή των ειδικοτήτων και των σχετικών θεματικών καταρτίσεων προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων, ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης, ή/και ανάδειξης "πρόδηλου σφάλματος" ή/και πιθανής δημιουργίας σύγχυσης των αρμοδίων οργάνων που ασκούν έλεγχο.

3. Όσον αφορά στο θέμα ενδεχόμενης ταύτισης του φορέα που εκδίδει την πρόσκληση/δικαιούχου και ενός δυνητικού παρόχου, η οποία καθιστά δυσχερή την διάκριση μεταξύ κράτους/αναθέτουσας αρχής και παρόχου αυτής, η υπηρεσία μας εφιστά την προσοχή δεδομένου ότι η διάκριση των ρόλων είναι έννοια απαραίτητη για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου των ΥΓΟΣ.

Στο εν θέματι σχέδιο πρόσκλησης η μη διάκριση των ρόλων δικαιούχου/αναθέτοντος της ΥΓΟΣ και του παρόχου, στον οποίο ανατίθεται η ΥΓΟΣ, διαφαίνεται ότι θα αναδείξει εν γένει προβλήματα κατά την παροχή των υπηρεσιών στο πλαίσιο της ΥΓΟΣ, καθώς ο ο Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.) κατέχει και τους δύο ρόλους δηλ θα έχει ταυτόχρονα τον ρόλο του «ελεγκτή» και του «ελεγχόμενου», κατά τον έλεγχο του είδους των υπηρεσιών (ποσότητες αλλά και απαιτούμενο κόστος), της ορθότητας των οικονομικών στοιχείων, όπως και της επιλεξιμότητας των δαπανών των υποδράσεων.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των προτάσεων που θα υποβληθούν, η περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών στην πράξη ανάθεσης (Έκθεση Τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ) πρέπει να είναι σαφής, ακριβής και λεπτομερής ως προς το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται και δεν πρέπει να επαφίεται στον πάροχο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας ως προς τους όρους παροχής της ΥΓΟΣ, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος παροχής της υπηρεσίας, η παρακολούθηση της αντιστάθμισης και η διασφάλιση αποτροπής της υπερ-αντιστάθμισης.

Όλα τα θέματα της διάκρισης των ρόλων και των ενεργειών θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατηγορηματικά κατά την εκπόνηση της Έκθεσης Τεκμηρίωσης περί ΥΓΟΣ, καθώς και στα Τεχνικά Δελτία Πράξεων καθώς και να περιγράφεται η ενδεχόμενη- όσο και συνιστώμενη ανά περίπτωση- διαδικασία επιλογής αναδόχων με βάση τα προβλεπόμενα περί δημοσίων συμβάσεων (Ν4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).

Περαιτέρω η υπηρεσία μας επισημαίνει το θέμα της ενδεχόμενης ύπαρξης οικονομικού πλεονεκτήματος καθώς και έμμεσης ενίσχυσης. Απαραίτητη είναι η τήρηση διακριτών/χωριστών λογιστικών εγγραφών για την υλοποίησης της παρέμβασης όπου θα αποτυπώνεται (μεταξύ άλλων) η μη παρακράτηση ενίσχυσης (πέραν του κόστους μιας εύλογης διαχείρισης του έργου).

4. Δεδομένου ότι η πλήρης εξέταση των παραμέτρων που τεκμηριώνουν την ύπαρξη στοιχείων κρατικών ενισχύσεων στην χρηματοδότηση των δράσεων του εν θέματι σχεδίου πρόκλησης πραγματοποιείται με βάση τα αναμενόμενα προς υποβολή Τεχνικά Δελτία Πράξεων στο πλαίσιο των προβλεπόμενων στην με Α.Π. 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020», η υπηρεσία μας επισημαίνει ότι θα πρέπει να προστεθούν στο διατακτικό της πρόσκλησης (πέραν της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C262/01, Notion of State Aid) και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107

και 108 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis)), τα κάτωθι:

- Η Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παρ. 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/C 8/02).
- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής (11-1-2012) σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/C8/02),
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ de minimis).
- Η παρούσα νέα γνωμοδότηση της Υπηρεσίας μας.

ενώ διαγράφεται η αναφορά στον Κανονισμό (ΕΕ) με αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον αρ. 1084/14-06-2017 Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Τέλος, όπως επισημάνθηκε και στην με με Α.Π. 92415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 επιστολή της ΕΥΚΕ που απεστάλη στις διαχειριστικές αρχές, υπενθυμίζεται ότι:

- Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

Υπενθυμίζεται επίσης ότι σε περίπτωση εφαρμογής των προβλεπομένων στην Απόφαση (2012/21/ΕΕ) περί ΥΓΟΣ, η εκάστοτε αρμόδια Διαχειριστική Αρχή ή ΕΦΔ, πριν την υποβολή των Εκθέσεων Τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ στην ΕΥΚΕ, οφείλει να ελέγχει εάν αυτές έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις Οδηγίες – Περιεχόμενα Έκθεσης Τεκμηρίωσης Συμβατότητας ΥΓΟΣ και πληρούν τις προϋποθέσεις τεκμηρίωσης της ΥΓΟΣ.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συνδρομή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργάνωσης,
Διοικητικής & Τεχνικής Υποστήριξης

Κ.Α.Α.
ΜΗΝΑ ΜΑΡΙΑ

Η Προϊσταμένη της ΕΥΚΕ

Ζωή Γεωργοπούλου

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Προϊσταμένου ΕΑΣ
- Ε.Υ.Κ.Ε.